

Skørsø – N60

Indholdsfortegnelse

1. Beskrivelse af området.....	2
2. Udpegningsgrundlag	3
3. Foreløbig trusselvurdering	3
4. Modsatrettede interesser.....	6
5. Naturforvaltning og pleje	6
6. Nykonstaterede eller nyindvandrede arter og naturtyper.....	6
7. Manglende viden og yderligere vidensbehov	6
8. Bilag	6
9. Kildehenvisning	6

1. Beskrivelse af området

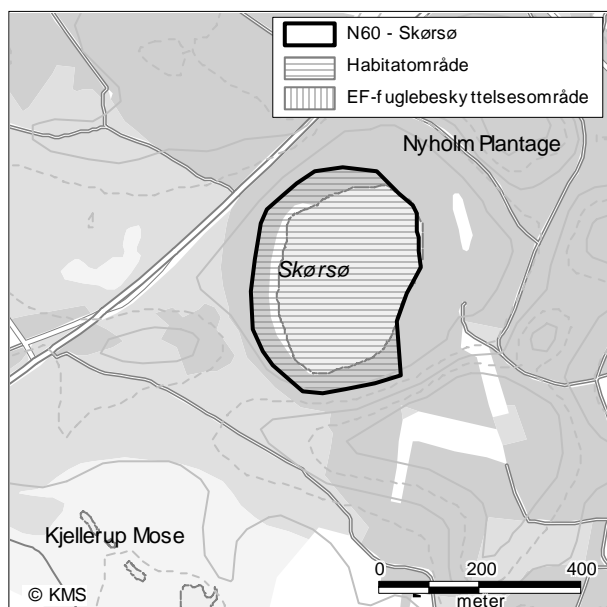
Natura 2000-området Skørsø er udpeget som habitatområde (nr. 53), Det samlede areal af Natura 2000-området er 12 ha.

Af natura 2000-områdets samlede areal på 12 ha, består ca. 9,5 ha. af søflade, mens 2,5 ha. er områder hvorm søen periodisk oversvømmer, især i vinter og de tidlige forårs måneder. Skørsø er beliggende ca. 10 km nord-nordøst for Vinderup i Vinderup og Spøttrup Kommuner. Skørsø er en klar, næringsfattig, survandet lobeliesø. Søen er beliggende i et smeltevandsområde, og er antageligt dannet i et dødishul. Skørsø er uden egentlige tilløb og afløb. Søen har en største dybde på 2,3 m i den nordøstlige del og en middeldybde på 0,85 m.

De nærmeste omgivelser omkring Skørsø består hovedsageligt af fugtig hedemose med spredte bevoksninger af træer og buske. Omgivelserne er næsten upåvirket af menneskelig færden. Inden for oplandet på ca. 60 ha., er kun en bebyggelse og ingen større forureningskilder. Størstedelen (92%) af oplandet er skov og naturarealer og kun 7 % er kategoriseret som landbrugsareal.

Søen er omfattet af §3 i lov om naturbeskyttelse. Ydermere er der et §3-beskyttet moseområde beliggende i søens sydlige ende. I søens opland findes endvidere §3-beskyttede hedearealer (se kort). § 3 kortet viser hvilke arealer der pr. 01-02-07 var registreret som § 3-beskyttede. Det skal bemærkes at § 3-registreringen er en vejledende registrering, og at det til enhver tid er de aktuelle forhold som er gældende. Det er den lokale kommune, der har ansvaret for at vedligeholde § 3 registreringer.

Søens omgivelser er næsten ikke påvirket af menneskelig færdsel. Kun i søens sydende og ved bådophalingspladsen på østsiden findes der svagt markerede stier, men derudover er søbredden helt eller næsten upåvirket af færdsel.

Figur 1. kort over Natura2000-områdets afgrænsning

2. Udpegningsgrundlag

Skørsø er udpeget på grundlag af 1 dyreart samt 1 naturtype. Udpegningsgrundlaget er henholdsvis odder og Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer).

Søen har siden 2004 indgået i NOVANA-overvågningsprogrammet som en del af vandmiljøplanens overvågningsprogram. Tidligere (1988-2003) har søen indgået i Amtets overvågningsprogram for særskilt målsatte søer i henhold til amtets regionplan med dataindsamling i 7 år med varierende prøvetagningsfrekvens. Undersøgelingsdata fra Skørsø er tidligere indrapporteret til DMU i forbindelse med de årlige indberetninger af overvågningsdata.

Tabel 2.1 Naturtyper som aktuelt udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 60. 1) Data stammer fra NOVANA overvågningsprogrammet (2004-2005) samt Ringkjøbing Amt overvågning i perioden 1988-2003. Naturtyperne kan ses i kortmaterialet.

Nr.	Naturtype	Forekomster	Areal (ha)	Kilde
3110	lobeliesøer	1	12	Ringkjøbing Amt 1)

Tabel 2.2 Arter som aktuelt udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 60. 1) Data stammer fra NOVANA overvågningsprogrammet (2004-2005). De potentielle levesteder kan ses i kortmaterialet.

Nr.	Art	Areal (ha)	Kilde
1355	Odder (<i>Lutra lutra</i>)	10	1)

Der er ikke i forbindelse med kortlægningen i 2005 konstateret terrestriske habitat-naturtyper fra i området.

3. Foreløbig trusselvurdering

På baggrund af de tilgængelige data om naturtyper og arters forekomster (se kort) er der foretaget en foreløbig vurdering af truslerne mod arterne og naturtyperne i Skørsø. Truslerne omfatter påvirkninger, hvor der er en begrundet mistanke om, at de har en negativ betydning for naturtilstanden. De største trusler er gennemgået i de følgende afsnit.

Lobeliesø (3110)

Samlet beskrivelse for naturtype 3110 i Natura 2000-område nr. 60 er, at Skørsø og udbredelsen af karakterarter af grundskudsplanter ikke er truet men findes på et stabilt niveau. Skørsø lever også op til sin særskilte målsætning i amtets regionplan som naturvidenskabeligt referenceområde. På baggrund af vandrammedirektivets basisanalyse vurderes Skørsø ikke at være truet, da søen i dag lever op til sin målsætning og forventes at gøre det i 2015. På sigt kan kvælstofdepositionen have en negativ effekt af søens næringsstofniveau.

Odder

Da amtet ikke kender til odders forekomst i området kan der ikke udfærdiges en trusselvurdering. Skørsø er dog nok ikke en kernelokalitet for odder, men benyttes sandsynligvis i forbindelse med vandringer.

3.1. Beskrivelse af naturtilstanden i de akvatiske naturtyper

Lobeliesø (3110)

Bevaringsstatus for naturtyper 3110 er nationalt plan endnu ikke vurderet, men naturtypen har længe været under tilbagegang på grund af den generelle øgede eutrofiering af det akvatiske miljø via menneskelig aktivitet (Søgaard *et al.*, 2003).

Skørsø er den eneste sø beliggende i Natura 2000-område nr. 60 og dens trusselvurdering er behandlet herunder.

3.1.1. Areal

Søens areal vurderes ikke at være ændret eller truet mht. reduktion af areal.

3.1.2. Eutrofiering

En forøgning i søvandets næringsstofkoncentrationer vil have en negativ effekt for naturtypen og der bør tilsigtes at totalfosforindholdet i søvandet er <0,025 mg P/l. Amtets undersøgelser har vist, at årgennemsnittet for totalfosfor i perioden 1992 – 2005 har varieret mellem 0,011 og 0,034 mg P/l, og der har ikke været nogen signifikant ændringer i fosforindholdet, så næringsstofindholdet mht. fosfor må betegnes som stabilt, jf. kortmaterialet med vandkemidata.

En øget kvælstofdeposition kan betyde at søen eutrofieres, derfor er der fastsat tålegrænser svarende til 5 - 10 kg N/ha/år (Søgaard *et al.*, 2003) for naturtypen 3110. Kvælstofdepositionen i Vinderup Kommune er vurderet til 18,3 kg N/ha/år (Skov og Naturstyrelsen 2004), hvilket overstiger den opstillede tålegrænse. På længere sigt vil dette kunne betyde at søen eutrofieres som følge af en forhøjet kvælstofdeposition.

3.1.3. Tilgroning/forsuring

Såfremt at der sker en forsuring af søvandet vil søens bestand af tørvemosser blive favoriseret frem for grundskudplanterne. Tørvemosserne i Skørsø bidrager naturligt til forsuring, hvilket på sigt kan medvirke til ændringer i pH og alkalinitet.

Resultaterne målt de seneste 2 år indikerer, at søen kan være truet af forsuring da alkalinitet har et niveau omkring 0 mmol/l, jf. bilag 60.1 med vandkemidata. Dette begrundes i et fald fra 1999 niveauet, men faldet kan også skyldes laboratorieskift i 2000. Fremtidig overvågning vil vise om niveauet er stabilt.

3.1.4. Hydrologi

Vandstandssvingninger er vigtige for nogle af arterne der findes i Skørsø og som bidrager til udpegningsgrundlaget for naturtypen 3110. Således kræver arterne ændringer i vandstanden for at trives og blomstre (Søgaard *et al.*, 2003). En ændring i den naturlige hydrologi gennem afvanding eller dræning vil derfor være en trussel mod disse arters forekomst.

Området omkring Skørsø i dag er meget lidt præget af menneskelig aktivitet og den naturlige hydrologi vurderes derfor at være stabil.

3.1.5. Vegetationen

Undervandsvegetationen i Skørsø var moderat artsrig med 10 registrerede arter (Ringkjøbing Amt, 2006). Heraf står 2 arter på den danske rødliste, mens 2 arter findes på den danske gulliste (Stoltze & Pihl 1998a & 1998b).

De arter som står på den danske rødliste var; Gulgrøn Brasenføde og Sortgrøn Brasenføde. (Ringkjøbing Amt 2006 & 2005). Begge arter er kun kendt fra jyske lobeliesøer, og Gulgrøn Brasenføde kendes kun fra få søer. Begge arter af brasenføde findes spredt i søen, men Gulgrøn Brasenføde har haft en kraftig fremgang mellem 2004 og 2005. Fremgangen kan skyldes naturlige år til år svingninger.

Gullistearterne var følgende; Strandbo og Lobelie. Strandbo og Lobelie blev registreret med dækningsgrad som henholdsvis spredt og ret spredt. I 2005 er arterne gået tilbage målt som relativ plantedækket areal, men det er sandsynligvis år til år svingninger (Ringkjøbing Amt 2006 & 2005).

Af de i alt 9 arter af undervandsplanter registreret ved den seneste undersøgelse fandtes yderligere følgende karakterarter for naturtypen; Liden Siv samt Smalbladet Pindsvineknop. Den samlede dækningsgrad af undervandsvegetation i Skørsø i 2005 var knap 33% og det relativ planteflydt volumen er beregnet til ca. 2%. Sammenlignet med tidligere undersøgelser i 2004 ses en lille tilbagegang i det plantedækkede areal og en mere betydelig tilbagegang i plantevolumenet, jf. kortmaterialet (Ringkjøbing Amt 2006 & 2005).

Artsantallet af undervandsplanter har været meget stabil sammenlignet med tidligere undersøgelser i perioden 2005 – 1989. (Ringkjøbing Amt, 2006, 2005, 2000, 1993, 1989). Det vurderes endvidere at der ikke er nogen umiddelbar fare for at karakterarterne for naturtype vil forsvinde.

Samlet beskrivelse af trusler: Skørsø og udbredelsen af karakterarter af grundskudsplanter er ikke truet men findes på et stabilt niveau. På sigt kan kvælstofdepositionen have en negativ effekt af søens næringsstofniveau. På baggrund af vandrammedirektivets basisanalyse vurderes Skørsø ikke at være truet, da søen i dag lever op til sin målsætning og forventes at gøre det i 2015. Der henvises i øvrigt til vandrammedirektivets basisanalyse del II for yderligere detaljer (Viborg Amt 2006).

3.2. Beskrivelse af Arter

Odder:

Bestand: I slutningen af 1950'erne kunne man kun få et billede af odderens udbredelse ved at se på antallet af skudte dyr. På daværende tidspunkt blev der nedlagt knap 500 oddere i Danmark. I 1967 blev odderen fredet, men på dette tidspunkt var den danske bestand gået drastisk tilbage. Nedgangen fortsatte gennem 1970'erne og 1980'erne. I 1984-1986 viste en undersøgelse, at der kun fandtes oddere i Midt- og Nordvestjylland. Odderen gik også tilbage i de andre europæiske lande. Dette medførte at den i 1992, da direktivet blev implementeret i Europa, blev medtaget på habitatdirektivets bilag II og IV, hvor arter der kræver udpegning af særlige bevaringsområder og streng beskyttelse er medtaget. I 1996 viste en landsdækkende undersøgelse, at spredt sig. Odderen blev, ud over de tidligere kerneområder, således også registreret i store dele af Vendsyssel, Djursland og mod syd havde den bredt sig mod syd ned gennem Ringkjøbing amt.

I forbindelse med NOVANA overvågningen, blev odderens forekomst igen undersøgt på 586 stationer fordelt over hele landet. I Ringkjøbing Amt blev forekomsten på 151 stationer ved vandløb, søer og fjorde undersøgt. Der blev fundet positive spor efter odder på 136 af disse stationer. Inden for Natura 2000-område nr. 60 blev der ikke eftersøgt odder ved NOVANA undersøgelsen (Bundgaard 2006). Der er formentlig ikke nogen fast bestand af odder i Skørsø, men området benyttes sandsynligvis i forbindelse med vandringer.

Foreløbig trusselsvurdering: Da amtet ikke kender til odders forekomst i området kan der ikke udfærdiges en trusselsvurdering.

Potentielle levesteder: De udpegede potentielle levesteder kan ses på kortet (se kort). Ved udpegningen er medtaget selve Skørsø samt de sønære arealer. I alt vurderes det potentielle levested inden for Natura 2000-område nr. 60 at udgøre ca. 10 ha.

3.2.1. Invasive arter

De invasive arter hører ikke naturligt hjemme i den danske natur. De er typisk blevet indført af mennesket og mange af dem er efterhånden blevet et stort problem, fordi spredning til naturområderne. Her kan de danne store bestande og derved fortrænge det vilde plante- og dyreliv.

Der i forbindelse med amtets overvågning af Skørsø ikke konstateret forekomster af invasive arter.

4. Modsatrettede interesser

Det nuværende udpegningsgrundlag for Skørsø (Natura 2000-område nr. 60), henholdsvis Odder og kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer), giver ikke anledning til at der vil være modsatrettede interesser for bevarelsen eller forbedringer af disse.

5. Naturforvaltning og pleje

Der findes ingen oplysning herom

6. Nykonstaterede eller nyindvandrede arter og naturtyper

Der findes ingen oplysning herom.

7. Manglende viden og yderligere vidensbehov

Der findes ingen oplysning herom.

8. Bilag

Kort over naturtyper og arters udbredelse kan ses i kortmaterialet.

9. Kildehenvisning

Bundgaard, P. (2006): Overvågning af arter. NOVANA 2004-2009. Notat fra Ringkjøbing Amt til DMU.

Ringkjøbing Amt 2006b, Miljøtilstanden i Skørsø 2004.

Ringkjøbing Amt 2005, NOVANA-overvågningsdata indrapporteret til DMU.

Ringkjøbing Amt 2000, Vegetationen i Skørsø 1999, Konsulentrapport udarbejdet af bio/consult as.

Ringkjøbing Amt 1993, Bundvegetationen i Skånsø, Skørsø og Helle sø 1992, Konsulentrapport udarbejdet af bio/consult as.

Ringkjøbing Amt 1989, Bundvegetationen i syv vestjyske søer. Konsulentrapport udarbejdet af bio/consult as

Skov- & Naturstyrelsen, NATURA 2000 database, <http://www2.skovognatur.dk/natura2000/database/>

Skov og Naturstyrelsen (2004). Gennemsnitlige afsætninger på kommuneniveau for 2000, 2003 og 2004 beregnet med DEHM-REGINA. Downloaded fra:
http://www.skovognatur.dk/NR/rdonlyres/78C70731-71A2-40B6-B611-2F1340CB922A/14950/Bilag_1.pdf

Stoltze, M. og Pihl, S. (red.) 1998a: Rødliste 1997 over planter og dyr i Danmark. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.

Stoltze, M. og Pihl, S. (red.) 1998b: Gulliste 1997 over planter og dyr i Danmark. Miljø- og Energiministeriet, Danmarks Miljøundersøgelser og Skov- og Naturstyrelsen.

Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J., Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis-Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. 2003: Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. 2. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. – Faglig rapport fra DMU, nr. 457. <http://faglige-rapporter.dmu.dk>

Viborg Amt (2006). Vandrammedirektivets Basisanalyse del II. – Limfjorden.